

Kodanikuühendus EESTI METSA ABIKS (EMA)

www.eestimetsaabiks.ee

4.12.2020

Hr Asko Lust
Nepcon OÜ
metsamajandamise ja tarneahela juhtaudiitor
alu@nepcon.org

RMK eksimused FSC sertifikaadi kriteeriumite vastu Ikla-Oandu matkaraja ja Treimani-Metsapoolle küla metsade majandamise kavades

1. RMK Ikla-Oandu matkaraja ümbruse metsade majandamise kava sisukokkuvõte

RMK metsaülem Heiki Ärm on seisuga 19. august 2020 kokku pannud Ikla-Oandu matkaraja ümbruses kasvava riigimetsa majandamise kava aastateks 2020–2030.

Kava algab lühikese sissejuhatusega, kus selgitatakse, miks on RMK tegevus riigi metsade majandamisel vajalik ning kui oluline on RMK tegevusega varutav puitmaterjal inimestele.

Kava esimeses osas “I Ülevaade Ikla-Oandu matkaraja ümbruse metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest” antakse lühike ülevaade sellest, kui palju metsamaad on Ikla-Oandu matkaraja ümbruses Lemme-Treimanni piirkonnas RMK hallata, kui suur osa nendest metsadest on kaitse all, kui suur osa on RMK otsusega majandamisest välja arvatud ja kui suure osa moodustavad majandatavad metsad. Kõnealune arvestus antakse ka tabeli kujul hektarites (Tabel 1) ja diagrammi kujul protsentides (Joonis 1). Samuti selgitatakse lühidalt, millised puuliigid kõnealustel aladel valdavalt kasvavad. Puuliigiline ülevaade antakse ka diagrammi kujul protsentides (Joonis 2).

Lisaks antakse diagrammi kujul metsa vanuseline jaotus protsentides (Joonis 3). Vanuselise jaotuse arvestamisel kasutatakse mõisteid „vana mets”, „keskealine mets” ja „noor mets”. Samuti antakse diagrammi kujul (Joonis 4) majandatavate metsade vanuseline jaotus puuliikide kaupa hektarites. Vanuselise jaotuse arvestamisel kasutatakse mõisteid „küpss mets”, „keskealine mets” ja „noor mets”.

Kava teises osas „II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel” selgitatakse üldsõnaliselt, et RMK majandab oma metsi viisil, millega on tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Samuti antakse teada, et metsade majandamist tutvustatakse kogukonnale täiendavalt „infokoosolekutel, mis toimuvad hiljemalt raietele eelneva aasta 1. detsembriks”. Selle järele on lisatud lühike punktikaupa antud tutvustus selle kohta, kuidas RMK metsade praktilisi raietöid planeerib.

Kava kolmandas osas „III Metsade majandamise kava Ikla-Oandu matkaraja riigimetsades aastatel 2020–2030” selgitatakse, et puistute vanuselise jaotuse võrdsustamiseks tuleb neid raiuda ning antakse info selle kohta, millises mahus ja mitmes raiejärgus kavatakse aastatel 2020-2030 Ikla-Oandu matkaraja ümbruses raietöid teostada. See info antakse ka tabeli kujul (Tabel 2).

Selle info järel on esitatud Ikla-Oandu matkaraja ümbruse riigimetsade kaart, kuhu on kantud erinevate värvidega „küps mets”, „keskealine mets”, „noor mets”, „rangelt kaitstav mets”, „RMK otsusega mittemajandatav mets” ja „mittemetsamaa” (Kaart 1).

Selle järel on esitatud Ikla-Oandu matkaraja ümbruse uuendusraiate kaart aastatel 2020 ja 2026, kuhu on kantud raieliikide ja -järgude kaupa RMK poolt kavaga planeeritavad raied (Kaart 2)

Selle järel tuleb tabel Ikla-Oandu matkaraja ümbruse riigimetsadesse planeeritud raiete nimekirjaga koos uuendatava puuliigiga (Tabel 3). Tabelisse on kantud raiutavate alade andmetena „kvartal”, „eraldis”, „puistu”, „raieliik”, „raieaasta”, „uuendatav puuliik” ja „pindala”.

Selle järel tulevad diagrammid, kus antakse metsade jaotus aastal 2030 puuliikide kaupa protsentides (Joonis 5), metsade vanuseline jaotus aastal 2030 protsentides (Joonis 6) ning metsade vanuseline jaotus aastal 2030 puuliikide kaupa hektarites (Joonis 7). Selle järel tuleb kaart Ikla-Oandu matkaraja ümbruse riigimetsadest aastal 2030, kuhu on kantud erinevate värvidega „küps mets”, „keskealine mets”, „noor mets”, „rangelt kaitstav mets”, „RMK otsusega mittemajandatav mets” ja „mittemetsamaa” (Kaart 3).

Kava neljandas osas „IV Mõisted” antakse lühike ülevaade erinevate raieliikide mõistete tähendustest.

2. RMK Treimani ja Metsapoole küla ümbruse metsade majandamise kava sisukokkuvõte

RMK metsaülem Heiki Ärm on koostanud seisuga 10. september 2020 metsamajandamiskava Treimani ja Metsapoole küla metsadele.

Kava algab lühikese sissejuhatusega, kus selgitatakse, miks on RMK tegevus riigi metsade majandamisel vajalik ning kui oluline on RMK tegevusega varutav puitmaterjal inimestele.

Kava esimeses osas „I Ülevaade Treimani ja Metsapoole küla ümbruse metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest” antakse lühike ülevaade sellest, kui palju metsi Treimani ja Metsapoole küla ümbruses on RMK hallata, kui suur osa nendest metsadest on kaitse all ja kui suur osa on majandatavad metsad. Kõnealune arvestus antakse ka tabeli kujul hektarites (Tabel 1) ja diagrammi kujul protsentides (Joonis 1). Samuti selgitatakse lühidalt, millised puuliigid kõnealustel aladel valdavalt kasvavad. Puuliigiline ülevaade antakse ka diagrammi kujul protsentides (Joonis 2).

Lisaks antakse diagrammi kujul metsa vanuseline jaotus protsentides (Joonis 3). Vanuselise jaotuse

arvestamisel kasutatakse kategooriaid „vana mets” ja „keskealine mets”. Samuti antakse diagrammi kujul (Joonis 4) majandatavate metsade vanuseline jaotus puuliikide kaupa hektarites. Vanuselise jaotuse arvestamisel kasutatakse kategooriaid „küps mets”, „keskealine mets” ja „noor mets”.

Kava teises osas „II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel” selgitatakse üldsõnaliselt, et RMK majandab oma metsi viisil, millega on tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Samuti antakse teada, et metsade majandamist tutvustatakse kogukonnale täiendavalt „infokoosolekutel, mis toimuvad hiljemalt raietele eelneva aasta 1. detsembriks”. Selle järele on lisatud lühike punktikaupa antud tutvustus selle kohta, kuidas RMK metsade praktilisi raietöid planeerib.

Kava kolmandas osas „III Metsade majandamise kava Treimani ja Metsapoole küla riigimetsades aastatel 2020–2030” selgitatakse, et puistute vanuselise jaotuse võrdustamiseks tuleb neid raiuda ning antakse teada, millises mahus ja mitmes raiejärgus kavatsetakse Treimani ja Metsapoole küla ümbruses raieid teha. See info antakse ka tabeli kujul (Tabel 2)

Selle info järel on esitatud kaart Treimani ja Metsapoole küla riigimetsadest, kuhu on kantud erinevate värvidega „küps mets”, „keskealine mets”, „noor mets”, „rangelt kaitstav mets”, „RMK otsusega mittemajandatav mets” ja „mittemetsamaa” (Kaart 1).

Selle järel tuleb kaart uuendusraietest Treimani ja Metsapoole küla ümbruses aastatel 2020, 2025 ja 2030, kuhu on kantud raieliikide ja -järgude kaupa RMK poolt kavaga planeeritavad raied (Kaart 2).

Selle järel tuleb tabel raiete nimekirjaga koos uuendatava puuliigiga Treimani ja Metsapoole ümbruse riigimetsades (Tabel 3). Tabelisse on kantud raiutavate alade andmetena „kvartal”, „eraldis”, „puistu”, „raieliik”, „raieaasta”, „uuendatav puuliik” ja „pindala”.

Selle järel tulevad diagrammid, kus antakse metsade jaotus aastal 2030 puuliikide kaupa protsentides (Joonis 5), metsade vanuseline jaotus aastal 2030 protsentides (Joonis 6) ning metsade vanuseline jaotus aastal 2030 puuliikide kaupa hektarites (Joonis 7). Selle järel tuleb kaart Treimani ja Metsapoole küla ümbruse riigimetsadest, kuhu on kantud erinevate värvidega „küps mets”, „keskealine mets”, „noor mets”, „rangelt kaitstav mets”, „RMK otsusega mittemajandatav mets” ja „mittemetsamaa” (Kaart 3).

Kava neljandas osas „IV Mõisted” antakse lühike ülevaade erinevate raieliikide mõistete tähendustest.

3. NEPConi ajutise metsamajandamise standardiga kaasnevad kohustused metsamajanduskavale

RMK peab FSC sertifikaadi omanikuna järgima NEPConi ajutist metsamajandamise standardit Eestis.

NEPConi ajutine metsamajandamise standard Eestis (kehtiv versioon seisuga 19 detsember 2014) näeb ette, et *koostatakse, rakendatakse ja ajakohastatakse majandamiskava, mis vastab tegevuse intensiivsusele ja ulatusele. Majandustegevuse pikaajalised eesmärgid ja nende saavutamise vahendid peavad olema selgelt sõnastatud.* (Metsamajandamisstandardi printsiip 7)

Printsiibi kriteerium 7.1 näeb ette, et majanduskavas ja seda täiendavates dokumentides tuleb esitada:

a) majandustegevuse eesmärgid;

- b) majandatavate metsavarude, keskkonnaalaste piirangute, maakasutuse ja omandivormi, sotsiaalmajanduslike tingimuste ja piirnevate maade kirjeldus;
- c) metsakasvatussüsteemi ja/või muu metsamajandussüsteemi kirjeldus lähtuvalt konkreetse metsa ökoloogilisest seisundist ja inventeerimisel kogutud teabest;
- d) aastase raiemahu ja puuliikide valiku põhjendused; e) metsa juurdekasvu ja dünaamika hindamise tingimused;
- f) keskkonnamõjude hindamisel põhinevad keskkonnakaitselised abinõud;
- g) kavad haruldaste, ohustatud ja hävimisohus liikide kindlakstegemiseks ja kaitseks;
- h) metsavarude ja kaitsealade paiknemist, kavandatud majandustegevust ja maa omandit kajastavad kaardid;
- i) raieviiside ja varustuse kirjeldus ja põhjendus

Kriteeriumi indikaatorid näevad ette, et:

7.1.1 SLIMF MMO-d: MMO-l peab olema kehtivate õigusaktidega kooskõlas koostatud metsamajanduskava milles sisalduvad muuhulgas: kirjalikud metsa majandamise eesmärgid; üksikasjalik puistu kirjeldus ja takseerimisandmed; info planeeritavate raiete ja teiste metsatööde kohta; info teadaolevate kaitseväärtuste kohta ja kõrge kaitseväärtusega metsade ning teiste loodusväärtuste kaitsemeetmed.

7.1.2 Suured ja keskmised MMO-d: MMO metsamajandamiskavas või selle lisades või viidatud dokumentides peavad sisalduma järgmised osad:

- a) Metsamajandamise eesmärgid (a);
 - b) Metsamaa kasutamise ja omandi ajaloo üldine kirjeldus (b);
 - c) Metsavarude kirjeldus puistu tasandil: pindala (ha), kasvukohavõi metsatüübid, mullatüübid, liigiline ja vanuseline jaotus, kõrgus, boniteet, keskmine rinnasdiameeter ja tagavara (b, c);
 - d) Sotsiaal-majandusliku taustaolukorra kirjeldus (b);
 - e) Piirnevate maade üldkirjeldused (vaata ka kriteerium 5.5) (b);
 - f) Metsamaa üldkirjeldus: kogupindala (ha), metsasus (%), kasvukoha- või metsatüüpide pindala, vanuseline jaotus, aastane juurdekasv ja keskmine hektaritagavara (b, c, d). Metsasaaduste saagikus (puit või mittepuidulised saadused, nagu on rakendatav) ja liikide valik koos põhjendustega;
 - g) Metsa kasvu ja dünaamika seiretingimused;
 - h) Kasutatava metsamajandusliku süsteemi kirjeldus, sealhulgas kasutatavate metsakasvatustlike võtete kirjeldus;
 - i) Määratletud keskkonnakaitselised abinõud vastavalt keskkonnamõjude hindamisele (vaata ka kriteeriume 6.1, 9.3) (f);
 - j) Haruldaste ja ohustatud liikide kaitse tagamiseks läbiviidava seire üldkirjeldus (f, g);
 - k) Metsakaardid, millel kajastuvad ka kaitstavad loodusobjektid, kavandatud metsamajanduslik tegevus ja maa omanik (h);
 - l) Kasutatavate raietehnoloogiate ning varustuse kirjeldus ja põhjendus (i);
 - m) Metsakasvatustliku ja/või muu majandamissüsteemi kirjeldus vastavalt antud metsa ökoloogiale ja inventuuride käigus kogutud infole (vaata ka kriteeriume 5.6, 6.3, 8.1, 8.2) (c).
- 7.1.3 Kava peab olema korrektne ja piisavalt üksikasjalik, vastates ettevõtte suurusele, metsa majandamise ulatusele ja intensiivsusele.
- 7.1.4 Kaardid peavad olema piisavalt kvaliteetsed, et nende alusel teha metsatöid (vt ka 6.5).
- 7.1.5 Metsamajandamiskava või seonduvad raiekavad peavad olema töötajatele kättesaadavad ning need peavad olema aluseks tööde läbiviimisel metsas. Vaata ka 6.2.4 ja 9.1.1

Samuti näeb standard ette, et metsamajanduskavale tehakse keskkonnamõjude hindamine. NEPConi ajutine metsamajandamise standard Eestis näeb ette, et *metsa majandamisel kaitstakse bioloogilist mitmekesisust ja sellega seotud väärtusi, veevarusid, pinnast ning ainulaadseid ja tundlikke*

ökosüsteeme ja maastikke ning säilitatakse sel teel metsa ökoloogilised funktsioonid ja terviklikkus. (Metsamajandamisstandardi printsiip 6)

Printsiibi kriteerium 6.1 näeb ette, et viiakse läbi keskkonnamõtjude hindamine, mille käigus võetakse arvesse metsamajandamise ulatust ja intensiivsust ning metsamajandusega seotud ressursside ainulaadsust. **Hindamisaruanne lisatakse majanduskavale.** Hindamisel käsitletakse nii maastikulisi kaalutlusi kui kohapealsete töötlemisüksuste mõju. Keskkonnamõtju hinnatakse enne keskkonda häirivate tööde alustamist.

4. RMK eksimused FSC sertifikaadi kriteeriumite vastu Ikla-Oandu matkaraja ümbruse metsade majandamise kavas

Ikla - Oandu matkaraja ümbruse riigimetsade majandamise kava aastateks 2020-2030 on vaadatav siin: https://media.rmk.ee/files/Ikla_Oandu_pikkkava_projekt2020-19-08projekt.pdf

RMK Ikla-Oandu matkaraja ümbruse metsade majandamise kavas on puudu järgmised elemendid:

- keskkonnamõtjude hindamisaruanne (kriteerium 6.1);
- keskkonnaalaste piirangute, sotsiaalmajanduslike tingimuste ja piirnevate maade kirjeldus (kriteerium 7.1 b);
- keskkonnamõtjude hindamisel põhinevad keskkonnakaitselised abinõud (kriteerium 7.1 f);
- kavad haruldaste, ohustatud ja hävimisohus liikide kindlakstegemiseks ja kaitseks (kriteerium 7.1 g);
- raievarustuse kirjeldus ja põhjendus (kriteerium 7.1 i);
- metsamaa kasutamise ja omandi ajaloo üldine kirjeldus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 b);
- metsavarude kirjeldusest puistu tasandil on puudu kasvukoha või metsatüübid, mullatüübid, kõrgus, boniteet, keskmine rinnasdiameeter ja tagavara (kriteeriumi indikaator 7.1.2 c);
- sotsiaal-majandusliku taustaolukorra kirjeldus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 b);
- piirnevate maade üldkirjeldused (kriteeriumi indikaator 7.1.2 b ja e);
- metsamaa üldkirjeldusest aastane juurdekasv ja keskmine hektaritagavara, samuti metsasaaduste saagikus (puit või mittepuidulised saadused, nagu on rakendatav) (kriteeriumi indikaator 7.1.2 f);
- metsa kasvu ja dünaamika seiretingimused (kriteeriumi indikaator 7.1.2 g);
- kasutatava metsamajandusliku süsteemi kirjeldusest metsakasvatuslike võtete kirjeldus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 h);
- määratletud keskkonnakaitselised abinõud vastavalt keskkonnamõtjude hindamisele (kriteeriumi indikaator 7.1.2 i);
- haruldaste ja ohustatud liikide kaitse tagamiseks läbiviidava seire üldkirjeldus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 j);
- kasutatavate raie tehnoloogiate kirjeldus antud vaid osaliselt ning täielikult puudub varustuse kirjeldus ja põhjendus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 l);
- korrektsus ja piisav üksikasjalikkus, mis vastaks ettevõtte suurusele, metsa majandamise ulatusele ja intensiivsusele (kriteeriumi indikaator 7.1.3).

5. RMK eksimused FSC sertifikaadi kriteeriumite vastu Treimani-Metsapoole küla ümbruse metsade majandamise kavades

Treimani ja Metsapoolle küla ümbruse riigimetsade majandamise kava aastateks 2020-2030 on vaadatav siin: https://media.rmk.ee/files/Treimani_%20Metsapoolle_pikkkava2020-08.pdf

RMK Treimani ja Metsapoolle küla ümbruse metsade majandamise kavas on puudu järgmised elemendid:

- keskkonnamõtjude hindamisaruanne (kriteerium 6.1);
- keskkonnaalaste piirangute, sotsiaalmajanduslike tingimuste ja piirnevate maade kirjeldus (kriteerium 7.1 b);
- keskkonnamõtjude hindamisel põhinevad keskkonnakaitselised abinõud, kusjuures RMK-le väljastatud metsateatistest on selgunud, et vähemalt üks majandatav eraldis (metsateatis nr 50000430795, katastritunnus 21303:007:0027, kvartal OJ191, eraldis nr 9) jääb osaliselt veekaitsevööndisse (kriteerium 7.1 f);
- kavad haruldaste, ohustatud ja hävimisohus liikide kindlakstegemiseks ja kaitseks, kusjuures RMK-le väljastatud metsateatistest on selgunud, et vähemalt ühel majandataval eraldisel (metsateatis nr 50000430791, katastritunnus 21303:007:0027, kvartal OJ191, eraldis nr 7) on registreeritud I kaitsekategooria liik kõre ehk jutttselg-kärnkonn (kriteerium 7.1 g);
- raievarustuse kirjeldus ja põhjendus (kriteerium 7.1 i);
- metsamaa kasutamise ja omandi ajaloo üldine kirjeldus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 b);
- metsavarude kirjeldusest puistu tasandil kasvukoha või metsatüübid, mullatüübid, kõrgus, boniteet, keskmine rinnasdiameeter ja tagavara (kriteeriumi indikaator 7.1.2 c);
- sotsiaal-majandusliku taustaolukorra kirjeldus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 b);
- piirnevate maade üldkirjeldused (kriteeriumi indikaator 7.1.2 b ja e);
- metsamaa üldkirjeldusest aastane juurdekasv ja keskmine hektaritagavara, samuti metsasaaduste saagikus (puit või mittepuidulised saadused, nagu on rakendatav) (kriteeriumi indikaator 7.1.2 f);
- metsa kasvu ja dünaamika seiretingimused (kriteeriumi indikaator 7.1.2 g);
- kasutatava metsamajandusliku süsteemi kirjeldusest puudub metsakasvatustlike võtete kirjeldus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 h);
- määratletud keskkonnakaitselised abinõud vastavalt keskkonnamõtjude hindamisele (kriteeriumi indikaator 7.1.2 i);
- haruldaste ja ohustatud liikide kaitse tagamiseks läbiviidava seire üldkirjeldus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 j);
- kasutatavate raietehnoloogiate kirjeldus (antud vaid osaliselt) ning varustuse kirjeldus ja põhjendus (kriteeriumi indikaator 7.1.2 l);
- korrektsus ja piisav üksikasjalikkus, mis vastaks ettevõtte suurusele, metsa majandamise ulatusele ja intensiivsusele (kriteeriumi indikaator 7.1.3).

Kokkuvõte

Ikla-Oandu matkaraja ja Treimani-Metsapoolle küla metsade majandamise kavad on kokku pandud ühtede ja samade alusandmete baasil. Mõlemal kaval esineb ohtralt puudusi vastavalt kehtivale Nepconi ajutisele metsamajandamisstandardile Eestis.

Ehkki RMK kodulehele üles riputatud kavade lõppu on lisatud, et tegemist on alles projektidega, siis on tegelikkuses alustatud kõnealustele kavadele tuginedes metsamajanduslikke töid mõlemas piirkonnas. Metsatöödele on järgnenud piirkonna elanike ja seal tegutsevate ettevõtete ulatuslik vastuseis. Nõutud on tööde peatamist, et teostada täpsemaid uuringuid tegevuse sobivuse kohta. RMK

pole kogukonna tungivale soovile vastu tulnud, vaid on jätkanud töödega metsamajanduskavade alusel, mis lähevad tugevalt vastuollu NEPConi standardi kehtestatud kriteeriumitega.

Teadaolevalt on standardist lähtudes puudulikud ka teised RMK metsamajanduskavad. Kuni RMK pole saanud tugevat signaali selle kohta, et NEPConi metsamajandamise standard on FSC sertifikaati omavale firmale täiel määral jälgimiseks, siis pole ka oodata, et RMK hakkaks täitma sätestatud kriteeriume ja nende juurde kuuluvaid indikaatoreid. Sellise tegevuse lubamisega seatakse kahtluse alla kogu FSC sertifitseerimiskeemi säästlikkus ja ausus.

Ootame FSC sertifitseerimiskeemi järelvalveorganilt selgeid seisukohti RMK tegevuse osas ning meie teavitamist olukorra lahendusest. Soovime saada konkreetset vastust küsimusele, kas puudulikult teostatud metsamajandamiskavade alusel on lubatud metsamajanduslike tööde läbi viimine kõrgendatud avaliku huviga ja muidu keskkonna seisukohalt tundlikel aladel.

Lugupidamisega

/ allkirjastatud digitaalselt /

Linda-Mari Väli
MTÜ Eesti Metsa Abiks
juhatuse liige